პროლეტარიანო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

СССР

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 258 (18500) ოთხშაბათი, 10 ნოემბერი, 1982 წელი ფასი 3 კაპ.

მანვამტკიცოთ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირი

საქართველოს მასწავლებელთა

ძვირფასო ამხანაგებო!

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო გულითადად მოგესალმებათ მასწავლებელთა მეხუთე ყრილობის ფილეგატებს და თქვენ სახით რესპუბლიკის ყველა მასწავლებელს, სახალხო განათლების ყველა მუშაკს, ინოს, ვინც ცოდნასა და ენერგიას არ იშურებს მოსწავლე ახალგაზრდობის სწავლებისა და კომუნისტური აღზრდისათვის.

მასწავლებელთა V ყრილობა შეეკრიბა ღირსშესანიშნავ პერიოდში, როცა რესპუბლიკის მშრომელები დიდი პოლიტიკური და შრომითი აღმავლობის ეითარებაში ემზადებიან აღნიშნონ მსოფლიოს პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს — საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შექმნის 60 წლისთავი და გეორგიევსკის ტრაქტატის — რუსი და ქართველი ხალხების მეგობრობისა და ძმობის პირველი მანიფესტის 200 წლისთავი. რესპუბლიკის მშრომელებმა სიამაყისა და ამაყოფილების გრძნობით აღიქვეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილება „სსრ კავშირის შექმნის 60 წლისთავისათვის მოსამზადებლად საქართველოს სს რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციათა ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის შესახებ“, სადაც ყოველმხრივ და საფუძველიანად არის შეფასებული საქართველოს კომპარტიის ბოლო ათწლეულის მოღვაწეობა და მისი შედეგები. ამ წარმატებებში თქვენი დიდი წვლილიც არის, ძვირფასო პედაგოგებო, სახალხო განათლების ფრონტის თავდადებული მუშაკებო!

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა IV ყრილობიდან განვლილ ხუთწლეულს ახასიათებს სკოლისადმი, მისი პრობლემებისადმი რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის ყურადღების გაძლიერება, რის შედეგადაც მიღწეულია თვალსაჩინო წარმატებანი მოზარდი თაობის იდეურ-პოლიტიკური, შრომითი და ზნეობრივი აღზრდის საქმეში. განვლილი პერიოდის მანძილზე რესპუბლიკაში დამთავრდა გადასვლა საყოველთაო საშუალო განათლებაზე, ამაღლდა სწავლების ხარისხი, გეოგრაფიულად აკადემიური წარმატება, განტკიცდა სასწავლო და შრომის დისციპლინა, სასწავლო-აღმზრდელობითი დაწესებულებების მატერიალური ბაზა, იხვეწება სასწავლო პროგრამები და სასკოლო სახელმძღვანელოები. ■ ყოველივე ეს, უწინარეს ყოვლისა, რესპუბლიკის სახალხო განათლების ორგანებისა და პედაგოგიური კოლექტივების ნაყოფიერი მუშაობის შედეგია.

ახალი ამოცანები დაუსახეს განათლების მუშაკებს სკკპ XXVI ყრილობამ და საქართველოს კომპარტიის XXVI ყრილობამ. ახლა მთავარია ავამაღლოთ სკოლებში სწავლების, შრომითი და ზნეობრივი აღზრდის ხარისხი, აღვკვეთოთ ფორმალიზმი მასწავლებელთა და მოსწავლეთა შრომის შედეგების შეფასებაში, საქმით განვამტკიცოთ ცხოვრებასთან სწავლების კავშირი, უკეთ მოვამზადოთ მოსწავლენი სახოგადოებრივად სასარგებლო შრომისათვის მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის პირობებში; სკოლების პედაგოგიურმა და მოსწავლეთა კოლექტივებმა აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღონ სასურსათო პროგრამის განხორციელებაში.

საპირია განვამტკიცოთ კავშირი ზოგადსაგანმანათლებელი სკოლასა და პროფესიულ-ტექნიკური განათლების დაწესებულებებს შორის, ერთობლივი ღონისძიებებით უზრუნველვყოთ ზოგადი საშუალო განათლების მაღალი დონე და მეამბოხეობა ცალის მომზადება.

ღრმად გართ დარწმუნებულნი, რომ რესპუბლიკის მასწავლებლობა, ჩვენი სახალხო ინტელიგენციის ერთ-ერთი მოწინავე რაზმი, წარმატებით გაართმევს თავს ამ პასუხსაგებ ამოცანებს.

პარტია, სამშობლო, ხალხი დიდად აფასებენ თქვენს თავდადებულ შრომას. ნორჩი თაობის აღმზრდელთა სუკეთესო წარმომადგენლებს მიენიჭათ საპატიო წოდებანი, ასობი ორეულია არიან. უმაღლესი და ადგილობრივი საბჭოების დეპუტატებად, დაჯილდოებულნი არიან სამშობლოს მაღალი ჯილდოებით.

სახალხო განათლების სფეროში მომუშავეთა წარმატებანი თვალსაჩინოა, ისინი თქვენი კეთილსინდისიერი შრომის ნაყოფია. მაგრამ დღეს ჩვენი კეთილი წარმატებანი წყვეტს ახალ, მასშტაბითა და მნიშვნელობით კიდევ უფრო გრანდიოზულ ამოცანებს. ისეთ პირობებში განუზომლად იზრდება მასწავლებლის როლი და პასუხისმგებლობა, იგი მოწოდებულია აღზარდოს საბჭოთა პატრიოტიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით განმსჭვალული ადამიანები, რომელნიც შეძლებენ თავიანთი ღრმა ცოდნითა, შემოქმედებითი აზროვნების უნარით, ნებისყოფით, იდეური და შრომითი წრფოთნი ღირსეულად შეეცვლონ დღევანდელი თაობა, ერთგულად და თავდადებით დაიცვან პარტიის, საბჭოთა სახელმწიფოს ინტერესები. ყოველივე ამის წარმატებით შესრულება კი მხოლოდ მაშინ შეიძლება, თუ სისტემატიურად აზროვნებთ პედაგოგიური კვალიფიკაციისა და იდეურ-პოლიტიკური ცოდნის დონის ამაღლებისათვის, აქტიურ მონაწილეობას მიიღებთ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

ჩვენი დროის მოთხოვნათა შესაბამისად მასწავლებელი მოწოდებულია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდეს მოსწავლეების მიერ მეცნიერებათა საფუძვლების შეგნებულად და მტკიცედ დაუფლებას, თავისი ალსაზრდელებს შემოქმედებითი აზროვნებისა და უნარის განვითარებას, განუწყვეტელ სრულყოფდეს ახალგაზრდა თაობის იდეურ-პოლიტიკურ, შრომითს, ზნეობრივ, ესთეტიკურ და ფიზიკურ აღზრდას, ეფექტიანად იყენებდეს გაკვეთილებზე სწავლების თანამედროვე ნერგნებსა და მეთოდებს, პედაგოგიკის მეცნიერებათა მიღწევებს; ზრდიდეს ყოველმხრივ განვითარებულ კომუნისტურ პიროვნებას.

თანამედროვე პირობებში მკვეთრად იზრდება პედაგოგიური ინსტიტუტების, მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტების კოლექტივების, მთელი სამეცნიერო-პედაგოგიური კადრების როლი და პასუხისმგებლობა.

თავის მხრივ, პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო ორგანოები, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციები დღეინდადგ უნდა იზრდნენ ყურადღებას სახალხო განათლების პრობლემებისადმი, ყოველნაირად ზრუნავდნენ სკოლისა და მასწავლებლისათვის, სასკოლო და სკოლამდელ ბავშვთა დაწესებულებების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განტკიცებისათვის.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო დიდ წარმატებებს უსურვებენ მასწავლებელთა მეხუთე ყრილობას და გამოთქვამენ მტკიცე რწმენას, რომ საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებელო სკოლების მასწავლებლებო, სახალხო განათლების მუშაკებო კვლავაც ღირსეულად შეასრულებენ თავიანთ დიდ მოვალეობას პარტიისა და ხალხის წინაშე — ძალისა და ცოდნის, გულის სითბოსა და სულიერ ენერგიას უშურველად მიუძღვნიან ახალგაზრდა თაობის სწავლებისა და კომუნისტური აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი;
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი;
საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო.

ოქტომბრის საქმის ერთგულება

ბევრმა ქვეყანამ საზეიმო ვითარებაში აღნიშნა თავისი ყველაზე დიდი დღესასწაული — დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის წლისთავი. სამოცდახუთი წლის წინათ იშვა მსოფლიოში პირველი მუშათა და გლეხთა სახელმწიფო, რომლის მაგალითი შთამაგონებელი წყარო გახდა პლანეტის მშრომელი მასებისათვის. ჩვენთან ერთად რევოლუციური დღესასწაული აღნიშნეს ჩვენმა მეგობრებმა მეძმე სოციალისტურ ქვეყნებში, ყველამ, ვისთანაც ძვირფასია მშვიდობისა და სოციალური პროგრესის ინტერესები.

„ჩვენი ქვეყანა — პარტელმკვალავთა ქვეყანა, ენთუზიასტთა და მშრომელთა ქვეყანა ტრადიციისამებრ თავისი დამადების დღეს ეგებება კომუნისტური მშენებლობის ყველა დარგში მოპოვებული წარმატებებით, — აღნიშნა ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა კრემლის ყრილობათა სასახლეში გამართულ დარბაზობაზე-გამოსვლის დროს. — ბულდოჯერებელი ტემპით ვითარდება ეკონომიკა, მეცნიერება, ტექნიკა, მაღლდება ხალხის კულტურისა და განათლების დონე, უმჯობესდება საზოგადოებრივი კეთილდღეობა, საბჭოთა ადამიანები ემზადებიან ახალი შრომითი გამარჯვებებით შეხვდნენ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის 60 წლისთავს“.

საფიდესასწაულო დღეების, იხეკე როგორც ყოველთვის, შთამბეჭდავი ყოველენები გაიდა პარადი და მშრომელთა დემონსტრაცია მოსკოვის წითელ მოედანზე, მიმზიდველი მანიფესტაციები მოკავშირე რესპუბლიკების დედაქალაქებში, ჩვენი სამშობლოს ქალაქებსა და სოფლებში. სხვადასხვა ასაკისა და პროფესიის მილიონობით ადამიანი ჩადგა საოქტომბრო კოლონებში, რომლებშიც ვნახეთ პარტიისა და შრომის ვეტერანები, დიდი სამამულო ომის გმირები, წარმოების მოწინავეები და ნოვატორები, ახალგაზრდობა, რომელიც უფროსებისაგან კომუნისტური აღმშენებლობის ესტაფეტას იღებს. საბჭოთა ადამიანების ამ ერთიანობით, თაობათა სახელოვანი ტრადიციების მემკვიდრეობითობით კვლავ ახალი ძალით გამოჩნდა საბჭოთა ხალხის ერთგულება დიდი ოქტომბრის საქმისადმი, მისი ურღვევი შეკავშირება თავისი ნაცადი ავანგარდის — კომუნისტური პარტიის გარშემო ჩვენი ქვეყნის ყველა ერისა და ეროვნების ლენინური მეგობრობა.

ძალების, შემოქმედებითი ენერგიისი აღსავსე შეეგება თავის დაბადების დღეს საბჭოეთი. დიდი ოქტომბრის საქმე დღეს ცოცხლობს მისი შვილების — პატრიოტების, ინტერნაციონალისტების გულში, მათი ყოველდღიური შრომით ჩვენი სამშობლოს ძლიერების შემდგომი განმტკიცებისათვის, მისი სამდიდრის გამრავლებისათვის, მათ ფიერებსა და მიღწევებში, ცხოვრების ამ წესში, რომელსაც საბჭოური ვფუოდებთ. დიდი ოქტომბრის საქმე ცოცხლობს პლანეტაზე მტკიცე მშვიდობისათვის, ქვეყნად წმიდათაწმიდა უფლებას — სიცოცხლის უფლებისათვის საბჭოთა ადამიანების შეუფოვარ ბრძოლაში.

მეთრმეტე ხუთწლედის თითქმის ორი წელი გავიდა. ამ წლებმა ჩაიარა სკკპ XXVI ყრილობის გადაწყვეტილებათა ძმლავრი ზემოქმედებით, რომელმაც განსაზღვრა მომწიფეული სოციალიზმის პირობებში ჩვენი სახოგადოების მეცნიერულად დახარბებული სტრატეგია, ნივრი რამ გაკეთდა ამ დროის მანძილზე. ამოქმედდა ახალი ფაბრიკა-ქარხნები, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების ობიექტები, მიმდინარეობს მოქმედი საწარმოების ტექნიკური განახლება და რეკონსტრუქცია. წინასწარ მონაცემებით სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა ორი წლის მანძილზე 6,8 პროცენტით გაიზრდება.

ოსტატობა, სიქმის ზუსტი ორგანიზაცია დაუპირისპირეს ამინდის ეირეულობას სოფლის მეურნეობის მშრომელებმა. ისინი ცდილობენ უკვე წელს ღირსეული წვლილი შეიტანონ XXVI კპკ ცენტრალური კომიტეტის 1982 წლის მაისის პლენუმის მიერ მოწონებული ხუთწლისათო პროგრამის რეალიზაციაში. ბეგრმა ეკეთეურნეობამ და სამეურნეობამ, მთელმა რიგმა ოლქებმა, მხარეებმა და რესპუბლიკებმა ოქტომბრის წლისთავის წინ სამშობლოს უპატაკეს, რომ კარგი შედეგები მოიპოვეს სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოებისა და დამზადებაში.

სოციალიზმი წარმოშობს ახალ დამოკიდებულებას შრომისადმი. დღეს საყოველთაო-სახალხო სოციალისტურ შეჯიბრებაში მონაწილეობს ათობით მილიონი ადამიანი. ამ ელანდები ხაზოგადოებრივი მოვალეობის, შრომაში გმირობისა და თავდადების გაგების მაგალითები. სამამაცი ახეთი დამოკიდებულების ნიმუშს იძლევიან წარმოების მოწინავეები და ნოვატორები, რომელთა დიდ ჯგუფს ოქტომბრის დღესასწაულის წინ მიენიჭა 1982 წლის სახელმწიფო პრემიების ლაურეატთა წოდება.

აღნიშნავენ რა რევოლუციურ თარიღს საბჭოთა ადამიანები დამკვიდრებული ტრადიციისამებრ მოელ ყურადღებას მიაპყრობენ შემდგომი მუშაობის მთავარ მიმართულებებს, მათ შორის ჯერ კიდევ გადაუჭრელ პრობლემებს. ჩვენ ვიცით, მაგალითად, რომ ცალკეული საწარმოების გაერთიანებებისა და თვით დარგების სამეურნეო საქმიანობის შედეგები შეიძლება უკეთესი იყოს, ჯერ კიდევ ყველგან უნარიანად ვერ იყენებენ ზრდის რეზერვებს, არ იჩენენ ხასხარებს სათანადო მომზირნეობას, ეკონომიას. პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო ორგანოებები, პროფკავშირები და კომკავშირი მოვალენი არიან განამტკიცონ დამკვიდრული ხაოქტომბრო ვარბიტებანი, შრომითი კოლექტივების მეცადინეობა წარმართონ მომდინარე წლის გეგმა-ვალდებულებათა მოლიანად და გადაკრბებით შესრულებისათვის. საქმე იმას ეხება, რომ კვლავაც გულმოდგინედ ვიმუშაოთ წარმოების ეფექტიანობის, პროდუქციის ხარისხის ამაღლებისათვის, ეკონომია ეკონომიური უნდა იყოს!

დიდმა ოქტომბერმა მშრომელ ადამიანს ფართო პერსპექტივები ეუსახა, იგი ქვეყნის ნამდვილ ბატონ-პატრონად აქცია. საბჭოთა ადამიანები აქტიურად მონაწილეობენ სახელმწიფოს საქმეთა მართვაში, ნამდვილად აქვთ უფლებები და თავისუფლებები, რომლებიც არ არის და არც შეიძლება იყოს კაპიტალიზმის დროს. დღეინდადგ ვითარდება და იხვეწება სოციალისტური დემოკრატია — მოიშუშავე, მოქმედი დემოკრატია. ყველაფერი ადამიანის კეთილდღეობისათვის, ყველაფერი მისი ბედნიერებისათვის — ეს მიაჩნია ლენინურ პარტიას თავისი საქმიანობის უმაღლეს აზრად.

ოქტომბრის დღესასწაულის დროს დიდი ძალით გაიხმა საბჭოთა ეოს მოწოდებანი; რომ განმტკიცდეს მშვიდობის საქმე პლანეტაზე. სოციალიზმი და მშვიდობა განუყოფელია. საბჭოთა კავშირი კვლავაც შეუპოვრად იბრძოლებს დაძაბულობის შენელებისათვის, განიარაღებისათვის, აღნიშნა ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა. ჩვენ გავაძლიერებთ მეცადინეობას ამისათვის, რომ თავიდან ავიცილოთ ბირთვული ომის საფრთხე. სწორედ ამას ისახავს მიზნად სსრ კავშირისა და სოციალისტური თანამეგობრობის მომავ ქვეყნების საგარეოპოლიტიკური ინიციატივები. ამ ინიციატივებს მხარს უჭერს მილიონობით ადამიანი ყველა კონტინენტზე. ოქტომბრის სამშობლოს პოლიტიკის არსია მშვიდობისმოყვარეობა, ყოველწელი მისწრაფება ყველა ამბოხად თანაწორფულებიანი და ნაყოფიერი თანამშრომლობისაკენ, ვისაც ახეთი თანამშრომლობა სურთ.

საბჭოთა ადამიანები გულდაჯერებით შეხედავენ ხვალინდელ დღეს. კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით ჩვენი ხალხი უკვე მეშვიდე ათწლეულია განაგრძობენ დიდი ოქტომბრის საქმეს, რომელმაც ახალი ეპოქა დაიწყო კაცობრობის ისტორიაში.

ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲡᲐᲖᲠᲣᲜᲐᲕᲘ: ᲛᲝᲖᲐᲠᲓᲘ ᲗᲐᲝᲑᲘᲡ ᲧᲝᲕᲔᲚᲛᲮᲠᲘᲕᲘ ᲐᲦᲖᲠᲓᲐ

საქართველოს მასწავლებელთა დიდი ფორუმი

9 ნოემბერს თბილისში, საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის დიდ დარბაზში გაიხსნა საქართველოს პედაგოგთა ფორუმი, რომლის მონაწილეთა უყრადღების ცენტრში დგას ახალი მოჭნები, სკკპ XXVI ყრილობამ რომ დაუსახა ქვეყნის მთელ განათლების სისტემას. რესპუბლიკის მასწავლებელთა V ყრილობის 1036 დელეგატი სამი დღის მანძილზე იმსჯელებს მოზარდი თაობის სწავლების შრომითი და ზნეობრივი აღზრდის ხარისხის შემდგომი გაუმჯობესების ამოცანებზე.

ყრილობებს შორის პერიოდში რესპუბლიკაში მნიშვნელოვნად გაფართოვდა განათლების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა — აშენდა 400-ზე მეტი ახალი სკოლა, აქედან სამი მეოთხედი —სოფლად. ერთიორად გაიზარდა სოფლად ბავშვთა რიცხვი სკოლამდელ დაწესებულებებში, წინა წლებთან შედარებით გაეცალენი მეტია აშენებული სკოლა-ინტერნატები, სპორტული სკოლები, პიონერთა სახლები და სხვა სასწავლო-აღმზრდელობითი დაწესებულებანი. სასწავლო პროცესი რესპუბლიკის სკოლებში მკვეთრად უკავშირდება ენმნენელოვანესი ზოგად-სახელმწიფოებრივი ამოცანების გადაწყვეტას. შრომითი აღზრდა როგორც სოფლად, ისე ქალაქად, აიტეორებს მოსწავლეთა მონაწილეობას სასურსათო პროგრამის რეალიზაციაში, მასობრივი მოთხოვნილების საქონლის გამოშვების გაფართოებაში.

რესპუბლიკაში ლენინური ეროვნული პოლიტიკის თანმიმდევრული განხორციელების მეოხებით ქართულ და რუსულ სკოლებთან ერთად ფართოვდება იმ სასწავლებელთა ქსელი, სადაც სწავლება წარმოებს სომხურ, აზერბაიჯანულ, აფხაზურ და ოსურ ენებზე. ყრილობებს შორის პერიოდში ამ ეროვნებათა ბევრნაირ და ქართულენოვანი სკოლები.

დილის 10 საათია. პრეზიდიუმში ადგილებს იკავებენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ე. ა. შევარდნაძე, სსრ კავშირის განათლების მინისტრი მ. ა. პროკოფიევი, სსრ კავშირის პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი მ. ი. კონდაკოვი, ამხანაგები პ. გ. გილაშვილი, გ. ნ. ეფუქიძე, თ. ნ. მენთეშაშვილი, ტ. ვ. როსტომაშვილი, დ. ლ. ქართველიშვილი, ო. ე. ჩერქეზიანი, ბ. ვ. ადლეიბა, თ. ი. მოსაშვილი, ი. ნ. ორკონიკიძე, ფ. ს. სანაკოევი, სრულიად საკავშირო ალკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ა. ვ. ფედოტოვა.

ყრილობის მუშაობაში მონაწილეობენ მოსკოვი და ლენინგრადელი სტუმრები, მოძმე მოკავშირე რესპუბლიკების წარმოგზავნილნი, მინისტრები, თვალსაჩინო მეცნიერები, კულტურის მოღვაწენი, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მოწინავენი.

საქართველოს სსრ განათლების მინისტრმა ო. დ. ქინქლაძემ საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობა გახსნილად გამოაცხადა, ეღერს სსრ კავშირისა და საქართველოს სს რესპუბლიკის სახელმწიფო ჰიმნები.

აირჩიეს ყრილობის ხელმძღვანელი ორგანოები — საპრეზიდიუმო, სამდივნო, სამანდატო და საინდიკეთო კომისიები.

ყრილობის დელეგატთა ტაშის გრიალში სპატიო პრეზიდიუმში აირჩიეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ლ. ი. ბრეჟნევის მეთაურობით.

დამტკიცდა ყრილობის დღის წესრიგი.

საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობის დელეგატები დიდი ქმაყოფილებით შეხვდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მისალმებას, რომელიც წაიკითხა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა გ. ნ. ენუქიძემ.

მოხსენებანი გააკეთა საქართველოს სსრ განათლების მინისტრმა ო. დ. ქინქლაძემ.

მოხსენების გამო კამათში მონაწილეობდნენ თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსი ლ. თ. ჩიქვანაია, სიღნაღის რაიონის სოფელ ქვემო მაჩხაანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ე. ა. ჭაბაშვილი, აფხაზეთის ასსრ განათლების მინისტრი თ. ნ. კოლონა, საქართველოს კომპარტიის სამტრედიის რაიკომის პირველი მდივანი თ. შ. იმედაძე, საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე ნ. ვ. დუმბაძე, თიანეთის რაიონის სოფელ არტნის დაწყებითი სკოლის მასწავლებელი მ. ვ. ჯიმშიტაშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტის თავმჯდომარე რ. ა. გოგლიძე, საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მინისტრი გ. დ. მგელაძე, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი ე. კ. ხარაძე, აკადემიკოსი ასსრ განათლების მინისტრი ვ. მ. წულაია, თბილისის № 148 საშუალო სკოლის დირექტორი ლ. ა. სერდიუკი, საქართველოს სსრ პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე ს. ტ. რიგვავა, ლაგოდეხის სკოლა-ინტერნატის უფროსი აღმზრდელი ვ. კ. ღვედაშელი, გორის რაიონის ძევრის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი, მშობელთა პედაგოგიური საზოგადოების თავმჯდომარე ვ. ზ. სუხიშვილი, ახალქალაქის რაიონის სოფელ ხულგუმოს საშუალო სკოლის მასწავლებელი ტ. ა. პოზოიანი.

ყრილობის დელეგატებმა დაამტკიცეს სამანდატო კომისიის ანგარიში, რომელიც გააკეთა კომისიის თავმჯდომარემ, მარნეულის რაიონის სოფელ წერაქვის დაწყებითი სკოლის მასწავლებელმა გ. ვ. აბრამიამ.

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას მიესალმნენ მოსკოვის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსი ლ. თ. ჩიქვანაია, ბორჯომის № 1 სასაბაჟო ბიბლიოთეკის ლ. ბ. ბაბაანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ნ. ბ. ჯაბეტანი, რუსეთის სფსრ განათლების მინისტრის მოადგილე დ. მ. ზაბროდინი, უკრაინის სსრ-განათლების მინისტრის პირველი მოადგილე ვ. ვ. ტარანენკო, ლენინგრადის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსის მოადგილე ე. ი. ალეკსი, ბელორუსის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე რ. ი. სერნოვი, ზუბრეევეთის სსრ განათლების მინისტრი ს. შ. შერმუხამედოვი, ყაზახეთის სსრ განათლების მინისტრი კ. ბ. ბალაბეკოვი.

10 ნოემბერს საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობა მუშაობას განაგრძობს. (საქინფორმი).

ᲛᲝᲬᲘᲜᲐᲕᲔ ᲒᲐᲛᲝᲪᲓᲘᲚᲔᲑᲐ ᲡᲐᲔᲠᲗᲝ ᲡᲐᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲐᲐ

8 ნოემბერს, მასწავლებელთა V რესპუბლიკური ფორუმის მუშაობის დაწყებამდე ერთი დღით ადრე, საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან საქართველოს ჩამოსული დელეგატები შეხვდნენ თბილისის სკოლების კოლეკტივებს. ამ შეხვედრების მიზანი ნათელი და კონკრეტული იყო: დიდი პედაგოგიური საბჭოს წინ ერთმანეთისთვის გაეზიარებინათ შეძენილი გამოცდილება, კიდევ ერთხელ განეხილათ საერთო პრობლემები, დაეხასათ მთავარი ტენდენციები, რომელთა შესახებისაც უნდა განვითარდეს და დაიხვეწოს სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესი.

„ᲓᲐᲥᲘᲝᲜᲘᲓᲐᲜ“ — ᲛᲮᲔᲓᲠᲣᲚ ᲝᲚᲢᲐᲢᲝᲜᲐᲛᲓᲔ

თბილისი ტ. გ. შევჩენკოს სახელობის № 66 საშუალო სკოლის მისამართი ტყუილად არ შეუტანიათ პროგრამაში შეხვედრების ორგანიზატორებს. სკოლა სამართლიანად ითვლება ქვეყნის ერთ-ერთ საუკეთესო სასწავლებლად. სამეცნიერო-პატრიოტული მუშაობის დაყენების საქმეში. ამას დამაჯერებლად მოწმობს სსრ კავშირის განათლების სამინისტროს, სრულიად საკავშირო ალკ ცენტრალური კომიტეტის, დოსააფის ცენტრალური კომიტეტის მრავალი პირველი ხარისხის დიპლომი და სპატიო სიგელი, საბჭოთა კავშირის ომის ვეტერანთა კომიტეტის გმირელი. უფრო მეტიც, სწორედ ამ სკოლაშია დაწყებითი სამხედრო მომზადების რესპუბლიკური მეთოდიური კაბინეტი.

სკოლას ეწვია ყრილობის დელეგატთა ჯგუფი — აფხაზეთის ასსრ რესპუბლიკის მასწავლებლები ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების მინისტრის თამარ კოღონიას მეთაურობით.

— სამხედრო-პატრიოტულ აღზრდას უპირველეს ყურადღებას ვუთმობთ, — ხაზგასმით აღნიშნა სტუმრებთან საუბრისას სკოლის დირექტორმა ირინე ნაზარენკომ. — ეს მთელი ჩვენი კოლექტივის — ოთხმოცი გამოცდილი პედაგოგის უმთავრესი საზრუნავია. ალეკსანდრე გრიგორიევი, რომელიც მრავალი წელია ხელმძღვანელობს დაწყებითის საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ლ. ი. ბრეჟნევის მეთაურობით.

დამტკიცდა ყრილობის დღის წესრიგი.

საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობის დელეგატები დიდი ქმაყოფილებით შეხვდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მისალმებას, რომელიც წაიკითხა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა გ. ნ. ენუქიძემ.

მოხსენებანი გააკეთა საქართველოს სსრ განათლების მინისტრმა ო. დ. ქინქლაძემ.

მოხსენების გამო კამათში მონაწილეობდნენ თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსი ლ. თ. ჩიქვანაია, სიღნაღის რაიონის სოფელ ქვემო მაჩხაანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ე. ა. ჭაბაშვილი, აფხაზეთის ასსრ განათლების მინისტრი თ. ნ. კოლონა, საქართველოს კომპარტიის სამტრედიის რაიკომის პირველი მდივანი თ. შ. იმედაძე, საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე ნ. ვ. დუმბაძე, თიანეთის რაიონის სოფელ არტნის დაწყებითი სკოლის მასწავლებელი მ. ვ. ჯიმშიტაშვილი, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტის თავმჯდომარე რ. ა. გოგლიძე, საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მინისტრი გ. დ. მგელაძე, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი ე. კ. ხარაძე, აკადემიკოსი ასსრ განათლების მინისტრი ვ. მ. წულაია, თბილისის № 148 საშუალო სკოლის დირექტორი ლ. ა. სერდიუკი, საქართველოს სსრ პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე ს. ტ. რიგვავა, ლაგოდეხის სკოლა-ინტერნატის უფროსი აღმზრდელი ვ. კ. ღვედაშელი, გორის რაიონის ძევრის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი, მშობელთა პედაგოგიური საზოგადოების თავმჯდომარე ვ. ზ. სუხიშვილი, ახალქალაქის რაიონის სოფელ ხულგუმოს საშუალო სკოლის მასწავლებელი ტ. ა. პოზოიანი.

ყრილობის დელეგატებმა დაამტკიცეს სამანდატო კომისიის ანგარიში, რომელიც გააკეთა კომისიის თავმჯდომარემ, მარნეულის რაიონის სოფელ წერაქვის დაწყებითი სკოლის მასწავლებელმა გ. ვ. აბრამიამ.

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას მიესალმნენ მოსკოვის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსი ლ. თ. ჩიქვანაია, სიღნაღის რაიონის სოფელ ქვემო მაჩხაანის საშუალო სკოლის მასწავლებელი ნ. ბ. ჯაბეტანი, რუსეთის სფსრ განათლების მინისტრის მოადგილე დ. მ. ზაბროდინი, უკრაინის სსრ-განათლების მინისტრის პირველი მოადგილე ვ. ვ. ტარანენკო, ლენინგრადის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახალხო განათლების სამმართველოს უფროსის მოადგილე ე. ი. ალეკსი, ბელორუსის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე რ. ი. სერნოვი, ზუბრეევეთის სსრ განათლების მინისტრი ს. შ. შერმუხამედოვი, ყაზახეთის სსრ განათლების მინისტრი კ. ბ. ბალაბეკოვი.

10 ნოემბერს საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობა მუშაობას განაგრძობს. (საქინფორმი).

ᲒᲐᲜᲐᲒᲠᲫᲝᲑᲘᲗᲘ ᲨᲔᲯᲐᲛᲙᲔᲡ

რევოლუციის დიდი ბელადის, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს დამაარსებლის ვლადიმერ ილიას ძე ლენინის ხსოვნას მიაგეს პატივი 9 ნოემბერს თბილისში გახსნილი საქართველოს მასწავლებელთა V ყრილობის დელეგატებმა და სტუმრებმა.

9 საათია. ვ. ი. ლენინის სახელობის მოედანზე აღმართული ბელადის ძეგლი გვირგვინით შეამკეს აფხაზეთის ასსრ რესპუბლიკის, აჭარის ასსრ რესპუბლიკის, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქუთაისის, ფოთის, ბორჯომის, მაიაკოვსკის, დუშეთის, რეპუბლიკის სხვა ქალაქებისა და რაიონების წარმომადგენელთა ელ მ ფ დელეგატებმა.

ამავე დღეს გვირგვინით შეამკეს გამარჯვების პარკში დაკრძალული უცნობი ჯარისკაცის საფლავი. (საქინფორმი).

ᲬᲚᲘᲡ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲔᲑᲘ

ᲒᲠᲐᲓᲘᲪᲘᲐᲓ იქცა კონკურსი „ქალაქის საუკეთესო მასწავლებლის“ წოდებისათვის, რომელიც თბილისში პირველად შარშან გაიმართა. წელს ამ კ

ᲕᲐᲠᲪᲘᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ:
ᲐᲜᲑᲐᲠᲘᲜᲒᲑᲐ-ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲙᲝᲡᲔᲑᲘ: ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲙᲕᲚᲔᲕᲐ-ᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲓᲠᲝᲕᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲨᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ მეცნიერებათა აკადემიის ი. ა. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტი რესპუბლიკის ერთ-ერთი წამყვანი მრავალპროფილიანი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებაა. ისტორიის, არქეოლოგიის, ეთნოგრაფიის საკითხების გარდა, აქ მეშვიდეწლეულ საქართველოს წყაროთმცოდნეობის, ანთროპოლოგიის, ისტორიულ-გეოგრაფიის უმნიშვნელოვანეს პრობლემებს. ამასთან, ამ პრობლემებს სწავლობენ არა იზოლირებულად, არამედ რესპუბლიკის მეზობელი რეგიონების ისტორიასთან მჭიდრო კავშირით.

ათწლეულების მანძილზე ინსტიტუტში ჩამოყალიბდა მეცნიერთა კოლექტივი, რომელსაც დიდი პოტენციალი აქვს და რომელიც აღზრდილია ქართული ისტორიოგრაფიის საუკეთესო ტრადიციებზე. დიდი აღიარება მოიპოვა აქ შექმნილმა ძველი ალმოსავლეთის ისტორიისადმი ინტერესის ფენომენმა. ამ სამეცნიერო კედლებში ჩაისახა ქართველ ეთნოგრაფთა სკოლა. ამ სამეცნიერო დაწესებულების თანამშრომელთა შრომები მრავალგზის აღინიშნა უმაღლესი საკავშირო და რესპუბლიკური, საუუნდო პრემიებით, საქართველოს კომკავშირის პრემიებთა და სხვა საპატიო ჯილდოებით.

ინსტიტუტის საქმიანობაში ღირსშესანიშნავი ნიშანსვეტი გახდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1978 წლის 3 აგვისტოს დადგენილება ამ სამეცნიერო დაწესებულების შესახებ, დოკუმენტი, რომელშიც განსაზღვრულია კვლევითი მუშაობის შემდგომი გაფართოება, თანამედროვეობასთან მისი დაკავშირების ძირითადი მიმართულებანი და ამოცანები. ინსტიტუტის პარტიულმა ორგანიზაციამ, მთელმა კოლექტივმა ბევრი რამ გაკეთებულ მათთვის უდიდესად მნიშვნელოვანი ამ პარტიული გადაწყვეტილების მოთხოვნათა განსაზორციელებლად. მაგრამ კიდევ ბევრი რამ უნდა გაკეთდეს გამოკვლევების შემდგომი სრულყოფისათვის, მათი ეფექტიანობისა და ხარისხის ამაღლებისათვის, სამეცნიერო პოტენციალის უფრო სრული რეალიზაციის და მისი მატერიალური ბაზის გაუმჯობესებისათვის.

ამ სამეცნიერო და, თავისი სპეციფიკის წყალობით, იდეოლოგიური ცენტრის კოლეგიტეს ბევრი რამ აქვს საამაყო. რეკომენდან კოლეგიტურ ნაშრომს „საქართველოს ისტორიის ნარკვევებს“ საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემია მიენიჭა. გამოცდა სამეცნიერეს „საქართველოს მეშვიდე კლასის ისტორიის“ პირველი ტომი. წარმატებით გრძელდება მუშაობა „თბილისის ისტორიის“ სამტომეულზე და „საქართველოს ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ ატლასზე“, სხვა მნიშვნელოვან გამოკვლევებზე, რომელიც მჭიდროდ არის დაკავშირებული სსრ კავშირის შემნის 60 წლისთავსა და გეორგიევსკის ტრაქტატის ხელმოწერის 200 წლისთავთან.

ინსტიტუტის თეორ სამეცნიერო-კვლევითის საქმიანობაში დიდმნიშვნელოვან როლს ასრულებს მისი პარტიული ორგანიზაცია, რომელშიც დაახლოებით 130 კომუნისტია — თითქმის ყოველი მეორე თანამშრომელი. და, ბუნებრივია, კოლექტივში მთ ავაგნარდულ როლზე დიდად არის დამოკიდებული ინსტიტუტის მეცნიერული ნამუშევრებისა და კვლევის ეფექტიანობა.

ეს და სხვა საარსებო პრობლემები, რომლებიც დაკავშირებულია კოლეგიტურ იდეოლოგიური, პოლიტიკურ-აღმზრდელობითი მუშაობის შემდგომ სრულყოფისათვის სკკპ XXVI ყრილობისა და საქართველოს კომპარტიის XXVI ყრილობის მოთხოვნათა შესაბამისად, ინსტიტუტის საანგარიშო-საარჩევნო პარტიულ კრების ყოველმხრივი განხილვის საგანი გახდა.

საანგარიშო მოხსენებაში, რომელიც გააკეთა პარტიული ბიუროს მდივანმა, უფროსმა მეცნიერმა თანამშრომელმა ნ. ზახარაძემ, დაწერილებით იყო განხილული ინსტიტუტის ცხოვრებიდან გასულიფლების მუშაობა. მოხსენებელმა და კამათის მონაწილეებმა — საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტმა ვ. დემბაძემ, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორებმა ა. რობაქიძემ, ნ. სტურუამ, ს. ჩხარტიშვილმა, უფროსმა მეცნიერმა თანამშრომლებმა თ. თოდრიამ, ჯ. რუხაძემ, ინსტიტუტის დირექტორმა, რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსმა გ. ფალავანდიშვილმა განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს მუშაობის დაკისრებულ უბანზე. მთელ კოლექტივში საქმეების მდგომარეობისათვის კომუნისტების პასუხისმგებლობის ამაღლების საკითხებს. საგანგებოდ აღინიშნა, რომ სწორედ პარტიულმა ორგანიზაციამ უნდა შექმნას ნამდვილად შემოქმედებითი ატმოსფერო, რომელიც უზრუნველყოფს მეცნიერთა შრომის მაღალ შედეგიანობასა და ხარისხს.

უკანასკნელ წლებში დამკვიდრდა ბორჯომში ისტორიკოსთა შეხვედრების მოწყობის კეთილი ტრადიცია. ეს შეხვედრები ისტორიის მეცნიერების განვითარებისათვის საერთაშორისო პარტიული ორგანიზაციის დაუცხრომელი ზრუნვის კიდევ ერთი თვალსაჩინო დადასტურება გახდა.

ამასთან ერთად ინსტიტუტის თანამშრომლები აქტიურად მონაწილეობენ სხვა სამეცნიერო დაწესებულებათა პუბლიკაციებშიც. მაგალითად, ინსტიტუტის მეცნიერთა კვლევის შედეგები შევა საქართველოს, აზერბაიჯანისა და სომხეთის კომპარტიების ცენტრალურ კომიტეტებთან არსებული პარტიის ისტორიის ინსტიტუტების — სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის ფილიალების კოლექტიურ ნაშრომში „საბჭოთა კავშირის მონუსტიკური პარტიის მოღვაწეობა ეროვნულ კულტურათა დაახლოებისა და ურთიერთგამდიდრებისათვის განვითარებული სოციალიზმის პირობებში („ამიერკავკასიის პარტიული ორგანიზაციების მაგალითით“), აგრეთვე დოკუმენტების კრებულში „საქართველოს სსრ რესპუბლიკის კულტურული მშენებლობა 1932-1940 წლებში“, რომელსაც გამოსცემს რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოსთან არსებული მთავარი საარქივო სამმართველო, გამომცემლობა „მეცნიერება“ ბეჭდავს საიუბილეო თემატიკისადან მიძღვნილი ბროშურების სერიას, რომელთა შორის არის პროფესორ ი. ჩიქოვას შრომა „სსრ კავშირის შექმნა“; ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორის ვ. ჯიქიას „ინტერნაციონალისტი ლენინური იდეების ზეიმი“, ე. კუპატაძის „სსრ კავშირის ხალხთა საბრძოლო თანამეგობრობის ისტორია“, და სხვ.

ინსტიტუტის თანამშრომლთა ბევრი ნაშრომი ეძღვნება გეორგიევსკის ტრაქტატს — რუსი და ქართველი ხალხების მეგობრობის მანიფესტს — ისტორიული მნიშვნელობის განმარტებას. მაგალითად, რუსეთთან საქართველოს დამოყვრების პროგრესული შედეგები განხილულია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის ა. სურგულაძის ნაშრომში. წარმოებას გადაეცა პროფესორ გ. პაიკაძის ნაშრომი „გეორგიევსკის ტრაქტატი“ და გეორგიევსკის ტრაქტატის ტექსტი. გაისად გამოვა ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორის ც. კალანდაძის მონოგრაფია „საქართველოს მონაწილეობა რუსეთის კულტურულ ცხოვრებაში XIX საუკუნის პირველ ნახევარში, აგრეთვე ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორის შ. ხანთაძის „საქართველოს რუსეთთან შეერთების, ისტორიოგრაფია“. XVIII საუკუნეში რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობის განვითარების ძირითადი ეტაპებისადმი მიძღვნილი ნარკვევებსა და დოკუმენტებს შეიცავს პროფესორ ა. იოსელიანის ნაშრომი. გამოცალსწინებულია გეორგიევსკის ტრაქტატის 200 წლისთავს მიეძღვნას ჟურნალ „მაცნის“ სპეციალური ნომერი, დაიწყო პეროიოდულ გამოცემებსა და კრებულებში ისტორიკოსთა სტატიების გამოქვეყნება. პარტიის რაიკომებთან ერთად დაგეგმილია რესპუბლიკის მთელ რიგ რაიონებში, აგრეთვე ხელშეკრულების ხელმოწერის ადგილას — გეორგიევსკში სამეცნიერო სესიების მოწყობა.

ინსტიტუტის კომუნისტები ჯეროვან შეფასებას აძლევდნენ ყოველივეს, რაც გაკეთებულია, სახვედნენ სამერმისო გეგმებს და ამავე დროს აღინიშნეს, რომ ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. თვითკრიტიკულად აღინიშნა, რომ კიდევ უფრო ფართოდ, კიდევ უფრო საინტერესოდ უნდა წარმოვსახოთ ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს ხალხთა კომეხლიტური პარტიის მიერ გამოვნილი ურღვევი მეგობრობისა და ძმობის სათავეები, დამაჯერებლად წარმოვაჩინოთ „სსრ კავშირში ლენინური ეროვნული პოლიტიკის გამარჯვება. ამასთან დაკავშირებით აღინიშნა, რომ უნდა გამლიერდეს პარტიული ორგანიზაციის, მისი ბიუროს გაკვეთა ამ უმნიშვნელოვანესი თემატიკის დამუშავებაზე, რადგანაც, როგორც აღინიშნეს ორატორებმა, ისტორია პარტიული მეცნიერებაა, რომელიც ყოველმხრივ და ობიექტურად უნდა იკვლევდეს საზოგადოებრივი განვითარების კანონზომიერებებს, ამკვდრებდეს კომუნისტურ მსოფლმხედველობასა და სიბეჯითეს, სოციალისტური ცხოვრების წესს, აქტიურად მონაწილეობდეს ახალი ადამიანის აღზრდის პრობლემათა გადაწყვეტაში.

მთელი პრინციპულობით ითქვა, რომ პარტიული ორგანიზაციი უფრო ღრმად უნდა სწვდებოდეს პრობლემებს, რომლებიც ხშირად ჩნდება კოლეკტიურ ნაშრომებსა და მათ გამოცემაში. მუშაობის, სამეცნიერო კვლევის დასახული გეგმების განხორციელების პროგრესიულობის ამოსავალ წერტილად ბიუროს ეკისრება პასუხისმგებლობა იმისათვის, რომ დღემდე მოლიანად არ არის დამთავრებული ნაშრომები ოსეთ-საქართველოსა და აფხაზეთ-საქართველოს ისტორიიდან მონაწილეობა უნდა მიიღოს რესპუბლიკის ცხოვრების ყველა სფეროში მიმდინარე პროცესების იდეოლოგიურ უზრუნველყოფაში, უნდა შენელოვანესი სოციალურ-ეკონომიკური და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ამოცანების გადაწყვეტაში. ყველა ორატორმა განაცხადა, რომ მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი გააქტიურონ მთელი კოლექტივის, თითოეული მეცნიერის მონაწილეობა მორალურ-ფსიქოლოგიური კლიმატის შექმნაში, ეფექტიანად ებრძოლონ ბიუროკრატიზმს, ეფექტიანად ებრძოლონ ბიუროკრატიზმს, ეფექტიანად ებრძოლონ ბიუროკრატიზმს

ტრადიცია — თაობათა მონაპოვარი

უკანასკნელი წლების განმავლობაში განსაკუთრებით დიდი ყურადღება ეთმობა სამეცნიერო დაწესებულებების კონტაქტებსა და შემოქმედებითს თანამშრომლობას საბჭოთა კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების მეცნიერებათა აკადემიის სისტემის სამეცნიერო ორგანიზაციებს შორის. სწორედ ასეთ კონტაქტებსა და შემოქმედებითს ურთიერთობას ითვალისწინებდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიერ 1978 წლის 3 აგვისტოს დადგენილების ერთ-ერთ მუხლი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიულ, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტს შესახებ. ამ დადგენილებას ემსჯელება საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნ. ნ. მიკლუხო-მაკლაის სახელობის ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის **ნატალია ვოლკოვასა** და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომლის აწ განსვენებული **გიორგი ჯავახიშვილის** მონოგრაფიული ნაშრომებზე „**XIX-XX საუკუნეების საქართველოს ეროვნული კულტურა: ტრადიციები და ინოვაციები**“, რომელიც წელს მოსკოვში გამომცემლობა „ნაუკამ“ გამოსცა.

წიგნი შესავლის, ორი ძირითადი ნაწილისა და დასკვნებისაგან შედგება. შესავალში მოცემულია მოკლე, მაგრამ საკულისმო ექსკურსი ქართველი ხალხის ისტორიის, მისი ეთნოგენეზისა და სახელმწიფოებრივი წარმონაქმნებიდან დღეკვანდლამდე, იგი არაქართველი მკითხველისთვის წიგნში განხილული პრობლემების აღეილად ალსაქმელად არის გათვალისწინებული.

1 მონოგრაფიის პირველ ნაწილში, ქვეთავების მიხედვით, ქართველი ხალხის მიერ XIX-XX საუკუნეებში შექმნილი მატერიალური კულტურის ნიმუშები (საცხოვრებელი ნაგებობანი, ქართული ტანსაცმელი, საკვები) შესწავლილია საქართველოს თითოეული ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კუთხის მიხედვით, მათი ტრანსფორმაციისა და განვითარების გათვალისწინებით. საკითხების ასეთი თვალსაზრისით განხილიზეა ავტორებს შესაძლებლობას აძლევს ქართული ეთნოსის ყოფით კულტურაში გამოავლინონ საერთო და ლოკალური, აგრეთვე საქართველოს ეთნო-კულტურული კავშირების მიმართულება სხვა ხალხებთან.

პირველ ქვეთავში, საკუთრივ, ქართულ საცხოვრებელთან ერთად, განხილულია დასახლების ფორმებიც, ნაჩვენებია ისტორიულ პერიოდებში თითოეული მათგანის ცვლის კანონზომიერება. ავტორებს სამართლიანი აღნიშვნით, დასახლების ფორმები და საცხოვრებელი ნაგებობათა ტიპები იქმნებოდა ხანგრძლივი დროის განმავლობაში განსაზღვრული სოციალური, ეკონომიკური და ბუნებრივ-გეოგრაფიული პირობების გავლენით.

მეორე ქვეთავში შესწავლილია ქართული ტანსაცმელი, რომელიც, ავტორთა სამართლიანი აღნიშვნით, ასახავს ხალხის შრომითი საქმიანობის ხასიათს, მათს მხატვრულ გემოვნებასა და სოციალურ განსხვავებას. მეენიერულად დასაბუთებულია, რომ საქართველოს სხვადასხვა კუთხის მოსახლეობას შორის ტანსაცმელში არსებითი განსხვავების მიუხედავად, მასში მაინც შეიმჩნევა მნიშვნელოვანი ერთობა. ნაშრომში სათანადო ადგილი აქვს დათმობილი საქართველოში ქსოვილების დამზადების ტექნოლოგიისა და გემოვნების თვალსაზრისით ქსოვილების შეღებვის უნიკალური კულტურის საკითხებს. ხაზგასმულია, რომ ქართული ტანსაცმლის ევროპიზაცია ჯერ კიდევ XIX საუკუნის დამდეგს დაიწყო.

მესამე ქვეთავში, რომელიც ქართული საკმელების მრავალფეროვნების შესწავლას ეძღვნება, მინაშნებულია, რომ მასში ასახულია ქვეყნის ეკონომიკური და საშეურნეო თავისებურებანი. აქვე მოკლედ, მაგრამ უაღრესი სიზუსტით მოცემულია საქართველოს ბუნებრივ-სამეურნეო არეების, თითოეული ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კუთხის სამეურნეო სპეციფიკის დახასიათება. გფიქრობ, შესაძლებელი იყო მონოგრაფიაში ამ საკითხს ცალკე თავად გამოყოფა. ავტორები იძლევიან საქართველოში იმ სასუფთასთო პროდუქტების საგულისხმო კლასიფიკაციას, რომლებიც ადამიანის საშეურნეო საქმიანობასა და ბუნებრივი რესურსების ათვისებას უკავშირდება. აუთანთან და გემრიელი ტრადიციული საქმელები იმდენად მრავალფეროვანი და მდიდარია, რომ ავტორებს შესაძლებლობა არ ჰქონდათ ყოველივე სრულად ჩამოეთვალთ, რაც განხილულია, ისიც შთამბეჭდავ სურათს იძლევა.

მონოგრაფიის პირველი ნაწილის დასასრულ ეს ეკონომიკური ფორმა ეკონომიკურ ურთიერთობათა ყოფითი კულტურის საკითხებისადმი. კერძოდ, სოფლის ყოფის, ქორწინების, საქორწილო და დაკრძალვის წესების შესახებ. ბევრ კითხვაზე შეუძლიათ პასუხის პოვნა არა მარტო სპეციალისტს, არამედ საკითხით დაინტერესებულ პირთაც. ავტორებს საყურადღებო დასკვნებში ჩამოყალიბებულია აზრი, რომ ქართველებისათვის ისტორიულად არასდროს არ იყო დამახასიათებელი ფრეგადასული ქორწილები და ქელეხები. ამ მხრივ მონოგრაფიის ავტორები განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და ჩვენი საზოგადოებრიობის მიერ ზოგიერთი ტრადიციის პიპერტროფირებული ხასიათის წინააღმდეგ ბრძოლას.

ნაშრომის მეორე ნაწილი — „საქართველოს ყოფითი კულტურის განვითარება XIX-XX სს.“ წარმოადგენს ტრადიციების შესახებ თეორიულ კვლევა-ძიებას ქართული ყოფითი კულტურის მასალების მონაცემებით. ავტორები მართებულად მიუთითებენ, რომ ქართველი ხალხის ყოფითი კულტურა წარმოგვიდგება როგორც ტრადიციული, ისე ახლის და შარეული ფორმების რთული სინთეზი. ვრცელი მსჯელობა მოცემული ტრადიციების ფუნქციებსა და თავისებურებებზე, ხაზგასმულია ტრადიციების კავშირი დღეკვანდელობასთან, ის, რომ ტრადიციები გვაკავშირებენ ჩვენს ისტორიულ წარსულთან. ამიტომ საჭიროა შეეანარჩუნოთ კულტურული მემკვიდრეობა და გამოვიყენოთ მისგან ყველაზე ღირებული და რაციონალური. აქვე ავტორები გამოყოფენ დადებით ქართულ ტრადიციებს (ურთიერთდახმარება, სტუმართმოყვარეობა, უფროსებისადმი პატივისცემა, მუსიკალური და გამოყენებითი ხელოვნების ტრადიციები და ა. შ.) და მისი შენარჩუნებისა და აღდგენისათვის მოგვიწოდებენ. არ ივიწყებენ ეგრეთ წოდებულ უარყოფით და ნეგატიურ ტრადიციებსაც, რომლებიც თანამედროვე ნორმალურ ცხოვრებას ბევრად უშლიან ხელს. დადგენილია, რომ ტრადიციებში ახალი, ინოვაციური მოვლენები ყველი ისტორიულ ეპოქაში ჩნდებოდა, რომელთაგან ზოგი ტრადიციად მკვიდრდებოდა, ზოგი კი იკარგებოდა. ასეთი ინოვაციური მოვლენები ჩნდებოდა და ჩნდება საბჭოთა ხელისუფლების დროსაც, რომელთაგანაც ბევრი დადებით, ზოგიერთი კი უარყოფით ტრადიციებად იქცევა. ჩვენი საზოგადოების უპირატესობა წინა საზოგადოებებთან შედარებით ის არის, რომ მოწოდებულია ამოძირკვოს და უმკურნალოს ამ უარყოფით ინოვაცია-ტრადიციებს. წიგნში სათანადო ყურადღება აქვს დათმობილი საქართველოში XIX საუკუნეში და XX საუკუნის დამდეგს მოდერნიზაციის, ეფორიზმისა და ურბანიზაციის კანონზომიერ პროცესებს.

დასკვნაში მოცემულია ქართული ყოფითი კულტურის განვითარების ტენდენციები.

უხვად ილუსტრირებულ წიგნს ერთვის მდიდარი სამეცნიერო აპარატი, გლოსარიუმი, რომელშიაც მოცემულია ქართული ეთნოგრაფიული ტერმინებს მოკლე და ზუსტი განსაზღვრება.

მონოგრაფია იმდენად საინტერესო და პოზიტიური ნაშრომია, რომ ზოგიერთი მცირე შენიშვნის გამოთქმის სურვილიც კი გვეკრება. მხოლოდ იმას აღვნიშნავთ, რომ წიგნში ჩართულ საქართველოს ეთნოგრაფიულ რუკაზე კნინშნელი არ არის ისეთი ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კუთხეები, როგორიცაა გუდამაყარი, ლეჩხუმი, სამეგრელოსა, ეიწო-თიანეთი; ჯავახეთი აღნიშნულია არა თავის ადგილას არამედ იქ, სადაც ქვემო ქართლია.

წიგნი დამზმარე სახელმძღვანელოდ გამოადგებათ სტუდენტებსა და ასპირანტებს საქართველოს ეთნოგრაფიის შესწავლაში, მით უმეტეს, რომ ქართული საბჭოთა ეთნოგრაფიის განვითარების 60 წლის მანძილზე მრავალი მნიშვნელოვანი მონოგრაფიული გამოკვლევის მიუხედავად, სამწუხაროდ, არ გაგვაჩნია სახელმძღვანელო თუ შემაჯამებელი წიგნი საქართველოს ეთნოგრაფიაში.

6. ვოლკოვას და გ. ჯავახიშვილის მონოგრაფია შეეხსაბამება საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ცნობილ დადგენილებას ტრადიციების შესახებ. მკითხველი მასში ქართული ტრადიციების, ყოფითი კულტურის, წესი-ჩვეულებების რაობასა და ტრანსფორმაციის ბევრ საინტერესო საკითხს გაეცნობა. მონოგრაფია საბჭოთა ეთნოგრაფიული მეცნიერების მნიშვნელოვანი მონაპოვარია და კარგი იქნება, თუ გამომცემლობა „მეცნიერება“ მას ქართულად გამოსცემს.

რ. თოფჩიშვილი,
ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი.

ხალხის სიმშვიდის სადარაჯოზე

გ. გვეტაძე,
საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა მინისტრი

საბჭოთა ხალხი, რომელმაც ეს-ეს არის დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის სახელოვანი იუბილე იდღესასწაულა, დღეს კიდევ ერთ დიდსულელ თარიღს აღნიშნავს — საბჭოთა მილიციის შექმნის 65 წლისთავს. ეს ორი ზეიმი ორგანულად უკავშირდება და კრონოლოგიურადაც თითქმის ერწყმის ერთმანეთს, რაც სავსებით ბუნებრივია. მილიცია ხომ საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვების პირველსავე დღეებში აღმოცენდა როგორც მშრომელი მასების აზრის, ნებისა და ძალაუფლების გამომხატველი, როგორც რევოლუციის ფარი და მახელი.

ვ. ი. ლენინი 1917 წლის მარტში წერდა, რომ საჭირო იყო შეგვექმნა ნამდვილად საერთოსახალხო მილიცია, რომ ყოველი რევოლუციაც მხოლოდ მაშინ ღირს რამდენ, როცა მას ძალა შესწევს დაიცვას საკუთარი თავი.

და აი, 1917 წლის 10 ნოემბერს, ზუსტად რევოლუციის გამარჯვების მესამე დღეს, ვ. ი. ლენინმა ხელი მოაწერა დეკრეტს სახალხო მილიციის შექმნის შესახებ.

მუშურ-გლეხური მილიციის შექმნა უშუალოდ არის დაკავშირებული დიდი ლენინის სახელოვანი თანამებრძოლების — რეკოლუციის მეზობლიანე რაინდის ფ. ე. ძერჟინსკის, გამოჩენილი საბჭოთა მხედართმთავრების მ. ვ. ფრუნზესი და კ. ე. ვოროშილოვის, შინაგან საქმეთა პირველი სახალხო კომისრის გ. ი. პეტროვსკისა და სხვათა სახელებთან.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების მეორე დღესვე — 1921 წლის 26 თებერვალს შეიქმნა კონტრრევოლუციასთან მებრძოლი საგანგებო კომისია, თუმცა მილიციის ორგანიზაციული ფორმებიც შესახებ ერთიანი საკანონმდებლო აქტი ჯერაც არ არსებობდა. ეოტა მოგვიანებით, 1921 წლის 20 აპრილს, რეგალმმა მიიღო დეკრეტი „მეშათა და გლეხთა მილიციის შესახებ“. სწორედ ეს დღე ითვლება ქართული საბჭოთა მილიციის შექმნის თარიღად.

აქედან მოყოლებული, სოციალიზმის მშენებლობის ყველი ეტაპზე ომისა თუ მშვიდობიანი აღმშენებლობის წლებში ქართული საბჭოთა მილიცია მტკიცედ დადგა რეკოლუციის მოსაპოვართა სადარაჯოზე, და მალე მშრომელი მასების მხარდაჭერა, სიყვარული და საყოველთაო პატივისცემა დაიმსახურა.

ქართული საბჭოთა მილიციის შექმნაა, განმტკიცებისა და სახიერული წრთობის საქმის ფასდადუდებელი ღვაწლი დასდეს გამოჩენილმა პროფესიონალმა რეკოლუციონერებმა ს. ორჯონიკიძემ, მ. ცხაკაიამ, ფ. მახარაძემ, მ. ორახელაშვილმა, ს. გეგეჭკორმა და სხვებმა. მათ ყოველდღიურ მზრუნველობისა და ყურადღებას არ აკლებდნენ რუსი კოლეგები.

სწორედ ამგვარ მზრუნველობასა და ყურადღებაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ 1922 წლის ნოემბერში ჩვენს რესპუბლიკას ეწვია პარტიისა და სახელმწიფოს გამოჩენილი მოღვაწე, რეკოლუციის მგზნებარე რაინდი ფელიქს ძერჟინსკი, რომელმაც ახალშექმნილი მუშურ-გლეხური მილიციის ხელმძღვანელებსა და პირად შემადგენლობას მისცა სწორი მიმართულება და გეზი რეკოლუციური წესრიგის განმტკიცებისათვის ბრძოლაში.

შესანიშნავი სახრძოლო და შრომითი ტრადიციებით არის აღსავსე საბჭოთა მილიციის მეცხინე; მისი ბრწყინვალე თავფფურცელია რეკოლუციის ქარიშხლიანი დღეები და სამოქალაქო ომის მძიმე წლები, როდესაც საბჭოთა ხელისუფლების ყოფნა-არყოფნის საკითხი წყდებოდა. საზოგადოებრივი წესრიგისა და უშიშროების დაცვის უზრუნველყოფასთან ერთად მილიციის მუშაკები უშიალოდ ფრონტის წინა ხაზზე იბრძოდნენ უცხოელ ინტერვენტთა წინააღმდეგ.

ასევე იყო დიდი სამამულო ომის მრისხანე დღეებშიც; საბჭოთა მილიცია, არმის ნაწილებთან და პარტიზანულ შენაერთებთან ერთად აქტიურად მონაწილეობდა ფაშისტ ურდოთა წინააღმდეგ საომარ მოქმედებაში, მტის მიერ გადმოსხმული დესანტის ლაკვიდაციაში, დეზერტირებისა და პანიკიორების ალაგმაში, დაბომბვის შედეგების ლიკვიდაციაში და სხვა.

კლასობრივ ბრძოლაში შობილი, სამოქალაქო და სამამულო ომში ნაწრთობი შესანიშნავი ტრადიციები კიდევ უფრო განტკიცდა და განვითარდა ომის შემდგომი მშვიდობიანი აღმშენებლობის წლებში — პარტიის საქმისადმი ერთგულება, მშრომელი ხალხისადმი უანგარო სამსახური და თავგანწირვა მილიციის მუშაკთა შინაგან მოთხოვნილებად, მათი სახელისა და ღირსების საქმედ იქცა.

ქართველი საბჭოთა მილიციის მატიანეში ოქროს სასოებით ჩაიწერა სოციალისტური სამშობლოს ძალიერებისათვის მებრძოლ, თავდადებულ თანამშრომელთა სახელები. ასეთები იყვნენ, კაპიტან ნაკუაბია, მიხეილ გრიგორია, იაკობ ქლენტი, გიორგი შელია, გრიგოლ შალამბერიძე, ვალერიან თალაკვაძე და მრავალი სხვა.

მადლიერი სამშობლო არასოდეს დავიწყნებს დამნაშავეთა წინააღმდეგ ბრძოლაში გმირულად დაღუპულ მილიციის მუშაკებს — გიორგი ჯიფარიძეს, ვლადიმერ ფაჩარაშვილს, ბორის მშვილდაძეს, მამა-შვილს ალექსი და ვალერი ტუტებს, გიიორ და არჩილ აბაკარელს, ვასილ ელოაშვილს ვლადიმერ წულაკიას, იასონ პაპკიაურს, ფაზილ ჩამგაფუს, ლეტუკაევს: „უმაღლესი ჰუმანური პრინციპები გვიკარნახებს ყველაფერი ვიღონონთ სიმისოდ, რომ ადამიანს ფეხი არ დაუდგეს, არ დაადგეს მრუდე გზას, რათა არ დაეფშვათ მისს მორალური, ზნეობრივი, ძალური დაცვა. ჩვენ ყოველ ღონეს ვხმარობთ, რათა შეეუნარჩუნოთ ადამიანი საზოგადოებას, ოჯახს, მეგობრებს, ახლო ნათესავებს“.

ადამიანზე „ადენისტური ზრუნვიდ, კეთილისტური ჰუმანიზმის ცხოველმყოფელი სხივებით არის გაშუქებული და გამთბარი ეს სტრიქონები.

ამ ამოცანის წარმატებით გადაწყვეტაململ კი აუცილებელია, უწინარეს ყოვლისა, ადგილობრივ მუშაკთა იდეურ-პოლიტიკური ნებისყოფა, მორალურ-ზნეობრივი სისპეტაკე, ყოველივე დრომოქმედელია და ნეგატიურისადმი მტკიცე შეურიგებლობა და სამართლანობისადმი გამაჯვალებელი გრძნობა.

ამიტომაც, კადრებთან მუშაობის საკითხი დღეს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. დასამალი რადა, რომ ბოლო დროს შინაგან საქმეთა ორგანოებიდან ბევრი სახელგატეხილი თანამშრომელი დაეთხოვეთ. სამაგიეროდ მივიღეთ ახალი შეესება — პარტიული, სამეთა და კომკავშირული ორგანიზაციებიდან, შრომითი კოლექტივებიდან — ისინი, ვინც თავიანთი ზნეობრივი სიწმინდით, პრინციპულობით, შრომისმოყვარეობით და ენერგიულობით თანამშრომელთა საყოველთაო აღიარება, სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურა.

ნიშნდობლივი და მისასალმებელია ის ფაქტი, რომ საზოგადებრივი წესრიგის დაცვა დღეს მთელი საზოგადოების, თითოეული პატიოსანი საბჭოთა მოქალაქის ღვიძლ საქმედ იქცა. მშრომელთა კოლექტივები, შემოქმედებითი კავშირები, კულტურულ-საგანმანათლებლო კერები დახმარების ხელს უწევდნენ ადმინისტრაციულ ორგანოებს, მხარი უდგანან მილიციის მუშაკებს, ტრადიციად იქცა მილიციის მუშაკთა შეხვედრები მეცნიერებს, ლიტერატურის, კულტურისა და ხელოვნების თვალსაჩინო მოღვაწეებთან, მსგავი სამრეწველო დაწესებულებათა მუშა-მოსამსახურეებთან.

ჩვენ კარგად გვესმის, რომ საგარეთალდოდევეთა წინააღმდეგ ბრძოლის წარმატება შეეძლებელია მარტოოდენ შინაგან საქმეთა ორგანოების ძალებით. აკი ყოველი ძმიმე დანაშაული, რომელიც რესპუბლიკაში ხდება, თანაბრად აღელვებს, შეურაცხყოფს და აღაშფოთებს თითოეულ პატიოსან მოქალაქეს. გავიხსენოთ თუნდაც სოფლის ყრილობები კაკაბეთსა და ლაგოდეხში, რომელთა ეკო საქართველოს ყველა კუთხეს მოსწვდა — რისხვით აღანთო და ეთი შუშტად შეკრა რესპუბლიკის ყველა მშრომელი. მეტად ნაყოფიერ მუშაობას ეწევა შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან არსებული საზოგადებრივი აზრის ინსტიტუტი, სადაც გაერთიანებული არიან გამოჩენილი მეენიერები, წარმოების მოწინავენი, ლიტერატურისა და ხელოვნების, კულტურის თვალსაჩინონ მოღვაწენი.

ინსტიტუტის სხდომაზე მაღალ მეენიერულ დონეზე განხილავენ მართლწესრიგის განმტკიცების ამა თუ იმ აქტიურ საკითხებს და იღებენ სათანადო რეკომენდაციებს, რასაც ჩვენთვის მეტად დიდი პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს.

ბოლო დროს საზოგადოებრივი აზრის ფორმირებისა და მობილიზაციის საქმეს ენერგიულად მოკიდა ხელი საქართველოს ტელევიზიამ, პრესამ, რადიომ. მხატვრულ ლიტერატურაშიც და საერთოდ ხელოვნებაშიც მეტი დაინტერესება შეიმჩნევა სამართლებრივი თემებით.

ამ თემებზე შექმნილ მხატვრულ ნაწარმობებს ზემოქმედების ფანტასიურებული ძალა აქვს, ისინი ხელს უწყობენ ახალგაზრდობის ზნეობრივ აღზრდას, მოსახლეობაში მილიციის ავტორიტეტის ამაღლებას, ორგანოს მუშაკთა მეტად რთული და პასუხსაგები საქმიანობის პრობლემადას. ამიტომაც მივესალმებთ მხატვრულ ლიტერატურაში თუ კინოეკრანებზე მილიციის თემისადმი მიძღვნილი ყოველი ახალი ნაწარმოების გამოჩენას.

გვახარებს ის ფაქტი, რომ შინაგან საქმეთა ორგანოებს ბრძოლა უდგანან და სანიშნო საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცებისათვის აქტიურად იღებენ გამოჩენილი ქართველი მწერლები. მათ შორის გვსურს უწინარეს ყოვლისა მაღლიერების გრძნობით მოვიხსენიოთ პატივცემული ირაკლი ამაშაძე, ნოდარ დუმბაძე, ჯანსულ ჩარკვიანი, ელგუჯა მალრაძე, გურამ ფანჯიკიძე.

10 ნოემბერი საბჭოთა მილიციის დღეა

ბოლო ორი ათეული წლის მანძილზე ეროვნული ფორმირებისა და ბალიზაციის საქმეს ენერგიულად მოკიდა ხელი საქართველოს ტელევიზიამ, პრესამ, რადიომ. მხატვრულ ლიტერატურაშიც და საერთოდ ხელოვნებაშიც მეტი დაინტერესება შეიმჩნევა სამართლებრივი თემებით.

ამ თემებზე შექმნილ მხატვრულ ნაწარმობებს ზემოქმედების ფანტასიურებული ძალა აქვს, ისინი ხელს უწყობენ ახალგაზრდობის ზნეობრივ აღზრდას, მოსახლეობაში მილიციის ავტორიტეტის ამაღლებას, ორგანოს მუშაკთა მეტად რთული და პასუხსაგები საქმიანობის პრობლემადას. ამიტომაც მივესალმებთ მხატვრულ ლიტერატურაში თუ კინოეკრანებზე მილიციის თემისადმი მიძღვნილი ყოველი ახალი ნაწარმოების გამოჩენას.

გვახარებს ის ფაქტი, რომ შინაგან საქმეთა ორგანოებს ბრძოლა უდგანან და სანიშნო საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცებისათვის აქტიურად იღებენ გამოჩენილი ქართველი მწერლები. მათ შორის გვსურს უწინარეს ყოვლისა მაღლიერების გრძნობით მოვიხსენიოთ პატივცემული ირაკლი ამაშაძე, ნოდარ დუმბაძე, ჯანსულ ჩარკვიანი, ელგუჯა მალრაძე, გურამ ფანჯიკიძე.

ორიოდე სიტყვით აქვე უნდა აღვნიშნოთ ის დიდი მუშაობა, რომელიც წარმოებს ბოლო დროს წარსულთან მემკვიდრეობის შესწავლისა და მეცნიერული კვლევისათვის. მნიშვნელოვანი მოვლენაა ოყო ამ მხრივ ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის, მილიციის პოდპოლოკოვნიკის პროკოფი ხვიჩაის ნაშრომის „საქართველოს საბჭოთა მილიციის ისტორიის ნარკვევების“ გამოქვეყნება, რომლის მესამე წიგნიც მიმდინარე წელს მიიღეს მკითხველებმა.

ამჟამად რესპუბლიკის მშრომელები თავდადებით იბრძვიან სკკპ XXVI ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა შესრულებისათვის. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმის გადაწყვეტილებებში, კერძოდ, ამბ. ლ. ი. ბრეჟნევის მოხსენებაში „სსრ კავშირის 1990 წლამდე პერიოდისათვის სსურსათო პროგრამა და მისი რეალიზაციის ღონისძიებათა შესახებ“ ხაზგასმულია სასურსაოთო პროგრამის დიდმნიშვნელოვანი, სახელმწიფოებრივი ხასიათი, დასახულია მისი წარმატებით გადაჭრის გზები. ამ საქმეში თავიანთი წვლილი უნდა შეიტანონ შინაგან საქმეთა ორგანოებმაც.

აგროსამრეწველო კომპლექსების შექმნასთან დაკავშირებით რამდენადმე შეიცვალა რეგიონში სახალხო მეურნეობის სტრუქტურა და დარგთა ურთიერთკავშირი. ამასთან დაკავშირებით მინაგან საქმეთა სამინისტრომ უკვე შეიმუშავა საჭირო ღონისძიებანი სოფლის მეურნეობასა და გადამამუშავებელ მრეწველობაში ბრძოლა, ფარსულთა ნაკლოვანებათა აღმოფხვრა, ფარსულთა ბალანსი, ნაკლოვანებანი, ეიარი, ბალახეული, ბაღეული, ბოსტნეული, ფეხვილი, ბოსტნეულ-ბაღეული, ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილი, ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილ-ბოსტნეული, ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილ-ბოსტნეულ-ბაღეული, ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილ-ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილ-ბოსტნეულ-ბაღეული-ფეხვილ-

რესპუბლიკის მასწავლებელთა V ყრილობა დიდად მნიშვნელოვანი მოვლენაა არა მარტო პედაგოგთა მრავალთათვისაც არმბილ, არამედ თითოეული ჩვენგანის ცხოვრებაში — მასწავლებელი და საზოგადოებრიობა ხომ გაბუყოფელი არიან ერთმანეთისაგან. ცხადია, ყრილობას საეტაპო მნიშვნელობა აქვს პედაგოგიური პრესისთვისაც. ამასთან დაკავშირებით გთავაზობთ ჩვენი კორესპონდენტის **ნანული ბარათაშვილის** საუბარს ყურნალ „სკოლა და ცხოვრების“ მთავარ რედაქტორთან **არჩილ ბოგოლიუბოვთან.**

„ კომუნისტის“ ფოტოკონკურსი

82

მომავალი.

ს. თევზაძის ფოტო.

გადასახედიდან

— ყოველი პერიოდული გამოცემის, ამ შემთხვევაში, ჟურნალის ცხოვრებაში არის თვალსაჩინო მოვლენები, რომლებიც ერთგვარად განსაზღვრავს მის მატერიალურ მიმართულებას, სადღეისო თუ სახვალეო ამოცანებს, ოპერატიულად თუ ხანგრძლივი დროის მანძილზე გადასაწყვეტ პრობლემებს, ყოველდღიური სინამდვილის მიერ წამოჭრილ სხვა საკრობორატო საკითხებს. ალბათ, „სკოლა და ცხოვრებისათვის“ ასეთი მნიშვნელობის შემცველი იყო რესპუბლიკის მასწავლებელთა წინა ყრილობა. საინტერესოა, რით იყო საგულისხმო მეოთხე ყრილობიდან აწინდელ ყრილობამდე განვლილი პერიოდი ჟურნალისა და მისი რვა ყოველთვიური ; დამატებისათვის?

— ცხადია, მასწავლებელთა წინა ყრილობა გახლდათ ის თვალსაჩინო უღელტეხილი, თუ გნებავთ, გადასახედი, სიღრმისეულ ეკეთ დავინახეთ ჟურნალისა და მისი დამატებების სამომავლო სარბელი. იმ ყრილობაზე ჩვენი გამოცემების მისამართით საკმაოდ სუსხიანი, მაგრამ სავსებით სამართლიანი, სერიოზული კრიტიკული შენიშვნები გამოთქვა. ამ კრიტიკის დედაბარი მოკლედ დაახლოებით ასე შეიძლება ჩამოყალიბდეს: ჟურნალი მინაარსობრივად და თემატურად უფერული და უღიმღამოა, მოწყვეტილია სასკოლო ცხოვრებას, ხშირად პუბლიკაციებს აკლია აქტუალობა და კომპეტენტურობა. ეს ბანს ნიშნავდა, რომ ყრილობამ პრინციპულად მოგვთხოვა გამოცემების ხარისხის რადიკალური სრულყოფა-გაუმჯობესება, საკლოვანებთა უსწრაფესად ალმოფხვრა, რადგანაც საქმე მოზარდ თაობის სწავლა-აღზრდას ეხებოდა. უნდა ითქვას, რომ ყრილობაზე ნათქვამი სიტყვები ჩვენთვის მოულოდნელი არ ყოფილა. ჟურნალის კოლეგენტმა იცოდა, რომ მის მუშაობაში იყო სერიოზული ნაკლოვანებები. თანაც, ეტყობა, ადამიანის ფსიქიკა ისევ მოწყობილი, რომ კეთილგანწყობილი კრიტიკა და მეგობრული შეძახილი საქმეს არ წაახდენს. პირიქით, როგორც ყრილობის შემდგომმა პერიოდმა დაგვარწმუნა, ობიექტურმა კრიტიკამ ჟურნალის კოლეგენტს ერთგული საქმეგან საქმეგან შესძინა. თუ როგორ განხორციელდა ეს გრძელვადიანი პროგრამა, ცხადია, უფრო ნარეს ყოველ-ს თვით მკითხველთა უნდა განსჯოს. ჩვენი მხრივ კი დავძენთ: ყრილობის შემდეგ ჟურნალის მუშაობაში მოხდა თვალსაჩინო ცვლილებები, რამაც განსაზღვრა კოდეკ მისი დღევანდელი სახე და მიმართულება...

— მკითხველმა, ცხადია, შენიშნა ეს გარდაქმნები, მაგრამ უმჯობესი ხომ არ იქნებოდა უფრო კონკრეტულად პირველწყაროდან შეეტყო ჟურნალის მუშაობაში მომხდარი ცვლილებები?

— უფინარეს ყოველისა, ჟურნალის კოლეგენტი შეეცადა მასწავლებლობისათვის განკუთვნილ გამოცემას ჰქონოდა საკუთარი, მხოლოდ მისთვის ნიშანდობლივი, ინდივიდუალური სახე. ეს თითქოს ელემენტარული მოთხოვნაა, მაგრამ, დამეთანხმენეთ, მისი შესრულება სრულიადაც არ აღმოჩნდა იოლი. საამისოდ დაგვჭირდა ჟურნალის თემატურ-შინაარსობრივი გადაბალისება, ახალი რუბრიკების შემოღება, ავტორთა აქტივის ხელახალი შემომტკიცება, პოლიგრაფიული სიახლეებს ძიება... ეს გახლავთ მეორეი ნაწილი იმ სერიოზული და ინტენსიური მუშაობისა, ახლანდელ ყრილობამდე რომ გასწია ჟურნალის კოლეგენტმა. ალბათ ვამბობ იმაზე, რომ ჟურნალის თავისებური პერიოდული „ოდნავ ეფექტური“ ბალანსი ... ეს ... ეს ... ...